

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Miljöprövningsdelegationen
(MPD)

BESLUT

1 (25)

2007-05-24

Dnr: 551-13418-05

Swerock AB
Box 1008
192 21 SOLLENTUNA

Tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken (MB) till täkt av berg m.m. på fastigheten Olunda 5:1 i Knivsta kommun

BESLUT

Tillstånd

Länsstyrelsen i Uppsala län, miljöprövningsdelegationen (MPD), meddelar Swerock AB (org.nr. 556081-3031) tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken (MB) att med nedan angivna begränsningar bedriva täkt av berg på fastigheten Olunda 5:1 i Knivsta kommun.

- Täktverksamheten får bedrivas endast inom det på kartbilaga A3 markerade området (brytområdet).
- Tillståndet avser uttag av totalt högst 5 miljoner ton berg med ett maximalt uttag av 500 000 ton under ett enskilt verksamhetsår och gäller längst till och med den 30 juni 2027.

Länsstyrelsen meddelar vidare Swerock AB tillstånd enligt 9 kap. MB att inom samma verksamhetsområde bedriva borrhning, sprängning, krossning, skutknackning, siktning, sortering, lagring, lastning och transport av bergmaterial.

Länsstyrelsen överlåter med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket jämfört med 19 kap. 5 § första stycket 8 MB åt tillsynsmyndigheten att fastställa ytterligare villkor av mindre betydelse för den del i beslutet som gäller uppförande av en sedimentationsbassäng med oljeavskiljande anordning för att omhänderta dagvatten från den nu aktuella täkten, alternativt gemensamt med Skanska Sverige AB:s angränsande täktområde inom Olunda 4:1 m.fl.

Länsstyrelsen Uppsala län

POSTADRESS: 751 86 UPPSALA BESÖKSADRESS: HAMNESPLANADEN 3

TELEFON: 018 - 19 50 00 TELEFAX: 018 -idli E-POST: ida.lindén@c.lst.se

POSTGIRO 3 51 73-4 / 6 88 03-6 ORGANISATIONSNUMMER: 202100-2254 (VAT SE202100225401)

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

2 (25)

2007-05-24

Dnr: 551-13418-05

Verksamheterna klassas enligt bilagan till förordningen (1989:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd med **SNI-koderna 14.2-0** (prövningsnivå B) respektive **14.2-1** (prövningsnivå C).

Miljökonsekvensbeskrivning

Länsstyrelsen godkänner med stöd av 6 kap. 9 § MB miljökonsekvensbeskrivningen i ärendet.

Villkor för verksamheten

1. Om inte annat följer av övriga villkor skall verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad Swerock AB angivit i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i ärendet. Sådana mindre ändringar av verksamheten som avses i 5 § tredje stycket förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd skall anmälas på det sätt som anges i 22 § samma förordning till tillsynsmyndigheten.
2. Gränsen för brytområdet och fixpunkter skall utmärkas i terrängen på väl synligt sätt och markeringarna får inte rubbas eller döljas under exploaterings-tiden.
3. Insynsskyddande skogsridåer skall kvarlämnas mellan verksamhets- och brytgränserna. Avbaning skall ske efterhand som brytområdet utvidgas.
4. Uttag får inte ske utanför den på kartbilaga A3 markerade gränsen för brytområdet. Övrig verksamhet i samband med täktverksamheten får inte ske utanför den på kartbilaga A3 markerade gränsen för verksamhetsområdet.
5. Vibrationer till följd av sprängning får som riktvärde* inte överstiga 4 mm/s uttryckt som högsta hastighet i vertikalled, mätt på grundsockel på bostadshus.
6. Luftstöt våg till följd av sprängning får som riktvärde* inte överskrida 50 Pascal mätt som frifältsvärde.
7. Vid produktionssprängning skall närboende i förväg informeras om tidpunkt för sprängning. Signal skall ges före och efter all sprängning, tydligt hörbar 500 meter från gränsen för verksamhetsområdet. Sprängning får endast ske mellan kl. 13–15 på av Bolaget fastställd veckodag. Sprängningar av skut får ske på annan tid måndag till fredag kl. 9–15 men skall föregås av signal.

8. Det gemensamt genererade bullet från Swerocks och Skanskas täktverksamheter inom Olunda 5:1 respektive Olunda 4:1, Eggebyholm 1:1, 2:1, 3:1 och 4:1 skall begränsas så att den ekvivalenta ljudnivån utomhus vid bostäder som riktvärde inte överstiger
50 dB(A) dagtid vardagar (kl. 07–18),
45 dB(A) dagtid lördag, söndag och helgdag (kl. 07-18),
45 dB(A) kvällstid (kl. 18–22) och
40 dB(A) natttid (kl. 22–07).
Om hörbara toner eller impuls ljud förekommer, exempelvis vid krossning eller skutknackning, skall de angivna värdena för ekvivalent ljudnivå sänkas med 5 dB(A)-enheter. Momentana ljud kl. 22-07 får inte överstiga 55 dB(A) vid bostäder.
9. Normal arbetstid skall vara helgfri måndag till fredag kl. 06-22. Borring, skutslagning och krossning får endast utföras helgfri måndag till fredag kl. 07-18. Mellan kl. 18-22 får endast mindre bullrande verksamheter ske. För enstaka tillfällen får tillsynsmyndigheten medge undantag från detta villkor.
10. Stenkast till följd av sprängning får inte förekomma utanför verksamhetsområdet.
11. Brytområdet skall vara inhägnat eller på annat sätt tydligt markerat för att minska olycksrisken.
12. Borrutrustning skall vara försedd med dammsugare för uppsamling av damm. Sprinklersystem med vatten skall användas på de delar av kross- och sorteringsanläggningar som dammar.
13. Diffus damning från upplag, transportvägar och transporter skall begränsas så långt som möjligt, exempelvis genom sopning eller vattning. Upplag och laster skall vid behov bevattnas eller övertäckas. Uppstår problem i omgivningen till följd av damning skall ytterligare åtgärder vidtas för att begränsa damningen.
14. Vatten som avleds från täktområdet skall passera en sedimentationsbassäng med tillräcklig kapacitet samt oljeavskiljande anordning med efterföljande översilning av skogsmark innan vattnet når angränsande dike. Eventuell oljefraktion skall samlas upp. Oljeavskiljaren skall klara av att begränsa utsläpp av oljeförorenat vatten till maximalt 5 mg/l. Förslag till utformning av anläggningen skall lämnas till tillsynsmyndigheten senast den 30 juni 2008 och anläggningen skall vara färdig senast den 31 december 2008.

15. Lagring av bränsle, oljor, kemiska produkter och farligt avfall skall ske på ogenomsläpplig invallad yta. Invallningen skall vara försedd med tak eller regnskydd. Uppsamlingsvolymen skall minst motsvara den största behållarens volym samt 10 % av övrig förvarad volym.
16. Tankning av lastmaskiner, och i möjligaste mån även service av dessa, får endast ske på minst en meter hårdgjort underlag av exempelvis packat stenmjöl.
17. Spill av petroleumprodukter skall omhändertas som farligt avfall.
18. Avfall av olika slag, inklusive spill av olje- och andra kemiska produkter, som uppkommer i täktverksamheten, skall samlas upp och förvaras var för sig inför transport av godkänd transportör till anläggning som får ta emot avfallet.
19. Sprängämne får inte förvaras i tälkten.
20. Senast den 31 december 2010 skall efterkrossning och sortering ske med eldriven utrustning. Efter anmälan till tillsynsmyndigheten får dock mobila krossanläggningar med dieseldrivna elgeneratorer tillfälligt användas. När så är tekniskt möjligt skall koldioxidneutrala bränslen användas.
21. En kopia av detta beslut skall finnas tillgänglig på arbetsplatsen.
22. Efterbehandling av verksamhetsområdet skall utföras i enlighet med efterbehandlingsplanen i ärendet, bilaga A4, och i samråd med tillsynsmyndigheten och markägarna. Efterbehandlingen skall vara utförd inom tillståndstiden, dvs. senast den 31 december 2026.

** Med riktvärde avses ett värde som om det överskrids medför skyldighet för tillståndshavaren att vidta sådana åtgärder att värdet kan innehållas.*

Efterbehandling

Den aktuella bergtälkten inom fastigheten Olunda 5:1 i Knivsta kommun samt den direkt angränsande Skanskatälkten kan förväntas fortleva under lång tid, även efter nu sökta tillstånd. Därför bör man inte låsa sig för någon alltför bestämd efterbehandling av området redan nu. Det är dock viktigt att planera för olika alternativ som kan bli aktuella vid framtida efterbehandling. Färdigutbrutna områden bör dock successivt efterbehandlas. Exempelvis bör kanterna färdigställas allt eftersom gränserna för brytområdet uppnås.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

5 (25)

2007-05-24

Dnr: 551-13418-05

Täkterna innefattas i Knivsta kommuns översiktsplan (ÖP) i Knivsta kommun där de beskrivs enligt följande: *bergtäkten norr om Valloxsäby redovisas som utvecklingsområde för störande verksamheter som viss tillverkningsindustri eller annan lättare industriverksamhet*. Innan området detaljplanearbetas föreslås dock att en utredning skall göras om möjligheten till lokalisering av vissa sporter till området i kombination med industriverksamhet. I planen sägs att slänterna bör utformas för att i möjligaste mån minska buller, vilket bör beaktas vid ett förlängt tillstånd och eventuell utvidgning.

Länsstyrelsen delar kommunens uppfattning att taktens slänter på kortare sikt bör utformas på bästa sätt för att minska bullerstörningar för omgivningarna. Planering bör dock redan nu ske så att möjligheter finns att vid en slutlig efterbehandling kunna få till stånd en varierad landskapsbild med omväxlande flacka slänter och brantare stup. En plåtå skall sprängas ut på en meters djup från släntkrönet för att undvika olyckor. Detta ger även möjligheter till häckningsplatser för vissa fågelarter. Den nordvästra delen av täkten kan lämpligen avslutas med flackare terrasserade sluttningar med en släntlutning på högst 1:3. För att bryta den flacka bottenytan kan, enligt önskemål från Knivsta kommun, något eller några "restberg" med toppar på 5-10 meter sparas inom täktområdet.

Om översiktsplanens förslag inte kommer till stånd kommer området sannolikt att efterbehandlas till skogsmark. Enligt sökanden kommer släntlutningarna i första hand att skapas med material från området så inget behov av externa massor föreligger.

Igångsättningstid

Täktverksamheten skall ha påbörjats senast den 30 juni 2009, annars förfaller tillståndet. Swerock AB skall meddela tillsynsmyndigheten när verksamheten påbörjas.

Verkställighetsförordnande

Länsstyrelsen förordnar med stöd av 22 kap. 28 § första stycket MB att tillståndet får tas i anspråk även om beslutet inte har vunnit laga kraft.

Täktavgift

Enligt 4 kap. förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken skall den som har tillstånd till täkt betala avgift. Länsstyrelsen fastställer täktavgiften i förevarande fall till 12 250 kr per år. Avgiften är nedsatt med 30 % eftersom ansvaret för tillsyn överlåtits till kommunen. Avgiften är beräknad på den tillståndsgivna totala mängden 5 miljoner ton berg. Avgiften skall betalas från och med det kalenderår som följer efter det att beslut om

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

6 (25)

2007-05-24

Dnr: 551-13418-05

tillstånd har meddelats. Därefter skall avgiften betalas för varje påbörjat kalenderår som tillståndet gäller.

Säkerhet

Tidigare ställd säkerhet, en av Nordbanken AB den 19 november 1996 utfärdad bankgaranti (nr. 1801 54 62959) på 600 000 kronor, för efterbehandlingen av bergtäkten enligt det tidigare tillståndet den 21 juli 1995 (dnr. 233-600-92), är beloppsmässigt otillräcklig.

En ny bankgaranti utställd av Nordea Bank AB den 15 maj 2007 (nr. 1684 10 00587) på 1 500 000 kronor har därför ställts som säkerhet för efterbehandlingen enligt nu aktuellt tillstånd, se bilaga C. Säkerheten har godkänts av Länsstyrelsen. Länsstyrelsen kan ompröva säkerheten om den anses otillräcklig. Den tidigare säkerheten (bankgaranti nr. 1801 54 62959) utfärdad av Nordbanken AB den 19 november 1996 återsänds till banken.

Särskilda upplysningar

Detta tillstånd befriar inte Swerock AB från skyldigheter att iaktta vad som gäller enligt andra bestämmelser för den anläggning eller verksamhet som tillståndet avser. Särskilt erinras om vikten av att de allmänna skyldigheterna enligt bilaga B beaktas.

Fasta fornlämningar är skyddade enligt bestämmelserna i lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. Det är bl.a. förbjudet att utan tillstånd rubba, ta bort, täcka över, köra över eller genom bebyggelse, plantering eller på annat sätt ändra eller skada fast fornlämning. Om en fornlämning påträffas under grävning eller annat arbete, skall arbetet omedelbart avbrytas till den del fornlämningen berörs. Den som leder arbetet skall omedelbart anmäla till Länsstyrelsen att en fornlämning har påträffats.

Swerock AB skall fortlöpande planera och kontrollera verksamheten, t.ex. genom daglig kontroll av bränslecisterner, spilltråg, tillhörande ledningar och ventiler, för att motverka och förebygga olägenheter för människors hälsa och miljön (26 kap. 19 § MB). Åtgärder skall noteras i en dagbok. I övrigt skall iakttas vad som sägs i förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll. Miljörapporten skall varje år före utgången av den 31 mars inges till tillsynsmyndigheten (26 kap. 20 § MB). Den skall utformas i enlighet med Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2006:9) om miljörapport.

Uppgifter om produktion av berg, sten, grus, sand, lera, jord, torv eller andra jordarter skall, enligt 5 § förordningen (1998:904) om täkter och anmälan för samråd, årligen lämnas till Länsstyrelsen.

Enligt 2 kap. MB gäller vissa allmänna hänsynsregler som skall iakttas. Särskilt erinras om 2 kap. 4 § MB vari föreskrivs om skyldigheten att undvika sådana kemiska produkter som kan befaras medföra risker för människors hälsa eller miljön om de kan ersättas med sådana produkter som kan antas vara mindre farliga.

Ändring av verksamheten kan kräva nytt tillstånd eller anmälan i enlighet med 5 och 21 §§ förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Bedrivs miljöfarlig verksamhet av annan än den som meddelats tillståndet, skall den nye verksamhetsutövaren enligt 32 § samma förordning snarast möjligt upplysa tillsynsmyndigheten om det ändrade förhållandet.

Uppkommer fråga om avvikelse från de villkor som meddelats skall tillstånd för detta sökas hos Länsstyrelsen.

Sedan täktarbetet avslutats och efterbehandlingen enligt villkoren verkställts skall anmälan härom omedelbart göras till tillsynsmyndigheten.

Det förutsätts att verksamheten inte innebär intrång i allmän eller enskild rätt.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Tidigare beslut

Länsstyrelsen meddelade den 21 juli 1995 (dnr. 233-600-92) Swerock Mitt AB (org.nr. 556081-3031) tillstånd enligt då gällande 18 § naturvårdslagen (1964:822) och miljöskyddslagen (1969:387) till täkt av berg inom fastigheterna Olunda 1:1, 2:1, 3:1, 5:1 och Lagga-Marma 1:2 i dåvarande Uppsala (numera Knivsta) kommun. Tillståndet, som var tidsbegränsat till och med den 30 september 2005, avsåg uttag av högst 2 miljoner ton berg. Som säkerhet för efterbehandlingen enligt tillståndet förelåg en av Nordbanken AB den 25 november 1996 utfärdad bankgaranti (nr. 1801 54 62959) på 600 000 kronor.

Ansökan med åtaganden och yrkanden

Swerock AB (org.nr. 55 60 81-3031), nedan kallat Bolaget, har ansökt om tillstånd enligt 9 kap. MB till fortsatt täkt av berg inom fastigheten Olunda 5:1 i Knivstas kommun. Ansökan avser ett totalt uttag av 5 miljoner ton berg under en tid av 20 år med ett maximalt uttag av 500 000 ton under ett enskilt verksamhetsår. Dessutom har Bolaget ansökt om tillstånd för uppställning av kross- och sorteringsanläggning på fastigheten. Ursprunglig ansökan om uppställning av

asfaltsverk återkallades den 10 maj 2007. Förslag till villkor har lämnats. En miljökonsekvensbeskrivning har upprättats och bifogats ansökan.

Samråd

Tidigt samråd hölls med Länsstyrelsen och Bygg- och miljönämnden i Knivsta kommun den 24 maj 2005. Samråd med enskilt berörda fastighetsägare inom täktområdet och i området angränsande till täktområdet skedde genom informationsutskick den 15 juni 2005.

Utökad samråd kungjordes vid sammanlagt fyra tillfällen i Knivstabygden samt i Uppsala Nya Tidning. Särskild inbjudan gick ut via post till enskilda berörda. Under perioden den 12 oktober 2005–5 november 2005 kunde allmänheten lämna in synpunkter eller ställa frågor angående miljökonsekvensbeskrivningen och täktplan till Bjerking AB.

Frågor ställdes om nyttjanderätten för bergtäkt på en angränsande fastighet samt utfartsvägen över Skanskas täktområde.

Bolaget svarar att man avser att endast söka tillstånd för täkt inom fastigheten Olunda 5:1. Nyttjanderättsavtal finns mellan Swerock och Skanska för utfartsvägen.

Vid det utökade samrådet den 31 oktober 2005 klagade närboende på att, i det här fallet Skanska, som driver verksamheten i täktområdet, inte meddelat de närboende tidpunkt för sprängningar samt vilka regler som gäller vid skador på fastigheter i samband med sprängningar. En fråga om krav på stängsel runt täktområdet diskuterades också.

Ärendets handläggning

Ansökan om tillstånd till täkt av berg samt tillstånd till krossning av berg m.m. kom in till Länsstyrelsen den 22 december 2005. En miljökonsekvensbeskrivning var bifogad ansökan. Komplettering av ansökan kom in den 3 juli 2006. Ärendet kungjordes i Uppsala Nya Tidning den 7 juli 2006.

SÖKANDENS BESKRIVNING AV VERKSAMHETEN

Verksamhetens omfattning

Täktverksamhet har pågått inom fastigheten Olunda 5:1 sedan år 1995 men redan år 1992 initierades täktverksamhet i området när Skanska fick tillstånd för täkt av berg på intilliggande fastighet.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

9 (25)

2007-05-24

Dnr: 551-13418-05

Den av Bolaget nu sökta verksamheten kommer att omfatta avtäckning, borrhning, sprängning, skutslagning, krossning, sortering, tvättning, lagring, lastning samt uttransport av berg.

En med Skanskas täktområde gemensam väg finns anlagd som ansluter till riksväg 77 och inom Skanskas täktområde har uppförts anläggningar för bearbetning av det utbrutna bergmaterialet. Några nya etableringar behöver därför inte göras utanför täktens verksamhetsområde. Bolaget avser dock att inom aktuell tillståndperiod anlägga krossar och siktstationer inom fastigheten Olunda 5:1 för att handha hela brytprocessen. Etableringen kommer att ske i täktområdets nordöstra del som redan är utbrutet inom den planerade första etappen.

Natur

Olunda bergtäkt står i kontakt med Natura 2000-området Sävjaån-Funbosjön, SE0210345, genom att täktområdet ligger inom Storåns avrinningsområde.

Volym, arealer och tidsperspektiv

Utvidgningen av täktområdet avses ske i nordvästlig riktning i förhållande till nuvarande brytområde.

Verksamhetsområdet omfattar enligt ansökan cirka 35 ha. Det aktuella brytområdet, etapp 1, omfattar cirka 14 ha. Inom nu gällande verksamhetsområde har täkten drivits till fullt djup (+24 m.ö.h.) inom en areal på cirka 0,5 ha.

Volymen inom brytområdet uppskattas till cirka 5 miljoner ton berg. Föreliggande tillståndsprövning omfattar 20 år med ett maximalt uttag av 500 000 ton under ett enskilt verksamhetsår.

Bergkvalité

Berggrunden utgörs av urgranit, vilken här är något basisk och benämns granodiorit, eller med lokalnumnet Uppsalagranit. Den är en förhållandevis homogen och massformig bergart, vilket vanligtvis innebär att sprickigheten i den mindre skalan är relativt regelbunden. Provtagning på bergmaterial har utförts på tre platser och har undersökts av VTI med avseende på flisighet, sprödhet, korndensitet och slipvärde. Bergmaterialet krossades och finmaterialet analyserades med avseende på tungmetaller och arsenik av SGAB. Resultaten visar att berget i området håller hög klass och kan användas i såväl väg och byggnadsmaterial som produktion av asfalt samt betongballast

Tektonik

Bergtäkten ligger inom en 3,5 x 4,5 km stor bergplint, vilken begränsas av större sprickzoner. Sprickzonerna framträder i form av dalstråk, i sydväst dalgången

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

10 (25)

2007-05-24

Dnr: 551-13418-05

mellan Brunnby och Rosland, i nordöst Storåns dalgång, i nordväst dalgången mellan Alsike och Morby samt i sydöst sjön Valloxen. Inom täktområdet förekommer inga större spricklinjer enligt berggrundkartan 111 Uppsala NV SGU serie Af nr 210, vilket tyder på att berget är tämligen homogent och tätt.

Hydrogeologi

Täktområdet ligger inom två avrinningsområden med en grundvattendelare som sträcker sig genom området. Söder om grundvattendelaren rinner grundvattnet ned mot Brunnbyviken och ut i sjön Valloxen. Norra delen av området avvattnas av Storån som rinner västerut via Sävjaån och mynnar ut i sjön Ekoln. Det område, etapp 1, som planenligt skall brytas ut under den kommande tidsperioden av 20 år ligger inom Storåns avrinningsområde. Norr om täktområdet finns bergborrade brunnar med en grundvattennivå mellan +3 till +12.

Radon

Användande av bergmaterial med höga uranhalter för byggnadsändamål kan leda till höga radonhalter i inomhusluft. Inför tidigare ansökan utfördes en undersökning av berggrundens radioaktivitet år 1991. Gammastrålningen från berggrunden varierade i undersökningen mellan 7-8 $\mu\text{R}/\text{h}$ (mikroröntgen per timme). Omräknat till enheten $\mu\text{Sv}/\text{h}$ (mikrosiervert per timme) där $1 \mu\text{R}/\text{h} = 0,01\mu\text{Sv}/\text{h}$, motsvaras värdet av 0,07-0,08 $\mu\text{Sv}/\text{h}$.

Dagens krav för byggmaterial gällande totalgammastrålning har ett gränsvärde på 0,5 $\mu\text{Sv}/\text{h}$ enligt Boverkets byggregler, BFS 1993:57 med ändringar t.o.m. BFS 1998:38, kapitel 6:223. I den nya revideringen av byggreglerna, BBR 12, får gammastrålningsnivån i rum där människor vistas mer än tillfälligt inte överstiga 0,3 $\mu\text{Sv}/\text{h}$. Denna revidering gäller från och med den 1 juli 2006.

Ett mått på gammastrålningen kan även anges som gammaindex, m_{γ} , vilket redovisas i nämnda rapport. Normerna för bestämning av gammaindex har dock förändrats sedan rapporten upprättades. Utifrån de uppmätta halterna har gammaindex beräknats enligt aktuella normer angivna i *Naturally occurring radioactivity in the nordic countries* utgiven av strålningsmyndigheterna i respektive länder. Enligt rekommendationerna skall gammaindex inte överskrida 1 för material som används i nya konstruktioner. Gammaindex blir i detta fall 0,46 vilket visar på att bergmaterialet kan användas utan några restriktioner. En annan rekommendation är att halten radium 226 skall vara lägre än 100 Bq/kg. Halten radium 226 har vid utförda mätningar varierat mellan 19-41 Bq/kg.

Insynsskydd

Täktområdet kommer att vara avskärmat av en bergrida förutom mot Skanskas täkt inom fastigheten Olunda 4:1 som ligger på samma nivå. I nordostlig riktning

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

11 (25)

2007-05-24

Dnr: 551-13418-05

planar terrängen topografiskt ut i Storåns dalgång och skogsmark övergår i odlingsmark. I denna riktning skall kvarlämnas en bergridå. I och med detta avskärmas området från insyn och här placeras även upplagshögar med avtäckningsmassor. Bergridån och vallar kommer att skärma av området från både insyn och ljud från pågående verksamhet. Insynsskyddande skogsridåer kommer att lämnas kvar mellan verksamhets- och brytgränserna i den mån skog finns i det aktuella området.

Gränsmarkeringar

Gränsen för brytområdet och fixpunkter kommer att utmärkas i terrängen på väl synligt sätt och markeringarna får inte rubbas eller döljas under exploaterings-tiden. För att minska olycksrisken skall branta stup inom verksamhetsområdet vara tydligt markerade genom uppsatta skyltar. Uttag av berg får inte ske utanför brytgränsen. Övrig verksamhet i samband med täktverksamheten får inte bedrivas utanför verksamhetsområdet.

Fornminnen

Fornminnen finns inom täktområdet men utanför det egentliga brytningsområdet och skall bevaras intakta. Avtäckningsmassor skall placeras utanför fornminnesområdet.

Arbetstider

Verksamheten kommer att bedrivas med full drift, vilket innebär att samtliga enheter är verksamma under dagtid hela kalenderåret. Sprängning kommer att ske 4-8 ggr/år. För att erhålla kontinuitet och en sammanhängande funktion av olika driftenheter och maskiner skall verksamheten i huvudsak bedrivas under följande drifttider.

Normal arbetstid skall vara helgfri måndag till fredag kl. 07.00-18.00.

Borring, krossning vardagar kl. 07.00-18.00.

Utlastning och transport av material vardagar kl. 06.00-20.00.

Buller

Aktuell täktverksamhet är lokaliserad till omgivningar som påverkas av ljud både från fordonstrafik på riksväg 77 och E4 samt flygtrafik i samband med Arlanda flygplats.

Mätningar av ljudnivåer har utförts vid närliggande bostäder under pågående arbete i Skanskas anläggning.

På uppdrag av Swerock har Acoustic Control utfört en simulering av den ljudsituation som uppstår vid etablering av anläggningar för hantering av bergmaterial.

Tre olika fall har simulerats,

1. enbart fordonstrafik som uppstår i samband med drift av tåkten,
2. full verksamhet i Swerocks tåkt och
3. full verksamhet i både Swerocks och Skanskas tåkter.

Det senare fallet innebär drift av två kompletta krossanläggningar samt den fordonstrafik som uppkommer i samband med de bägge verksamheterna.

Hammartorp, som är en obebodd byggnad belägen öster om utfartsvägen, är det hus som får den högst uppmätta ljudnivån, 50 dB(A) vid simulerat fall 3.

Buller skall begränsas så att den ekvivalenta ljudnivån utomhus vid bostäder inte överstiger följande värden:

Dagtid	kl. 07.00 – 18.00	50 dB(A)
Kvällstid	kl. 18.00 – 22.00	45 dB(A)
Helgdag	kl. 07.00 – 18.00	45 dB(A)
Nattetid	kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A)

Momentana ljud klockan 2 – 07.00 får inte överstiga 55 dB(A) (fast) vid bostäder. Om verksamheten genererar ofta återkommande impuls ljud eller hörbara tonkomponenter eller bådadera skall den tillåtna ekvivalenta ljudnivån sänkas med 5dBA- enheter i enlighet med naturvårdsverkets riktlinjer. (Externt industribuller allmänna råd, SNVRR 1978:5 rev 1983.)

Risken för impuls ljud eller hörbara toner genom verksamheten utreds lämpligast då Swerock bedriver egen verksamhet och en bedömning av ljudsituationen kan göras i fält.

Sprängning och vibrationer

Vid sprängningar utförda av Skanska har vibrationernas svängningshastighet och luftstötsvågen uppmätts på närbelägna bebyggda fastigheter. Riktvärdena för de båda parametrarna har inte överskridits. Inför utförande av sprängning skall boende i omgivningen informeras i förväg. Sprängningar kommer att ske 4-8 gånger om året. Då sprängning skall utföras kommer närboende att underrättas genom skriftlig information i brevlådan. Informationsbladen kommer att distribueras några dagar innan planerad sprängning för att tidpunkt skall kunna anges så exakt som möjligt och avgränsas inom ett kortare tidsintervall.

Damning

Vid avtäckning, borring, sprängning, skuthantering, krossning, siktning, transport och lastning uppstår diffus damning. För att motverka detta kommer följande åtgärder att vidtas. Borrningen kommer att ske med tryckluft. Vid borrhålet kommer dammet att samlas upp genom en manschett och samlas i säckar. Genom

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

13 (25)

2007-05-24

Dnr: 551-13418-05

denna metod minimeras dammutsläpp från borringen. För att förhindra damning vid skuthantering, transport och lastning kommer vattenbegjutning att ske vid torrt väder. Utöver detta skall stoftavskiljare anläggas vid krossverken för att minimera damning så att personal utan problem kan arbeta inom täktområdet. Diffus damning från täktverksamheten beräknas stanna kvar inom täktområdet och en del av verksamhetsområdet. Den förhärskande vindriktningen är sydvästlig. Övriga utsläpp till luft består av gaser som uppstår vid sprängning och drift av de mobila krossanläggningarna samt fordon.

Drivmedel, oljor och kemikalier

Lagring av bränsle, oljor och kemiska produkter kommer att ske på ogenomsläpplig invallad yta under tak eller regnskydd. Tankning av maskiner skall enbart ske på avsedda platser som är täckta med en meter tjockt lager av stenmjöl. I händelse av spill kommer läckaget då att bindas till det finkorniga materialet. Hantering och förvaring kommer att skötas enligt av Swerock upprättad folder, som kommer att finnas tillgänglig på plats. Vid plötsligt spill och läckage kommer utrustning såsom absorbentmedel finnas på plats för att saneringsarbetet skall kunna påbörjas omedelbart.

Vatten

Täktverksamheten kommer att bedrivas ovanför grundvattenytan. I trakten ligger grundvattennivån mellan +3 till +12 meter över havet. Den planerade täktens botten kommer som lägst att ligga på nivån +24, således minst 10 meter ovanför grundvattnet. De utsläpp som eventuellt kan ske till vatten i samband med normal drift av en bergtäkt utgörs av finare partiklar av krossmaterialet och kväve. Sprängning kan ge upphov till läckage av kväve till omgivningen. Den största delen kväve i sprängämnet avgår till luften vid sprängning som kvävgas och vid ogynnsamma förhållanden kan även nitrösa toxiska gaser (NOx) bildas.

I dagsläget sker all rening i Skanskas befintliga anläggningar. Eventuellt kväveinnehåll och partiklar i vattnet avlägsnas genom att vattnet leds till uppsamlingsdammar och kvävet tas upp av växtlighet och partiklar sedimenterar. Innan vattnet når recipienten passerar det även en oljeavskiljare.

I det fall Swerock övertar verksamheten inom sitt täktområde kommer erforderliga reningsanläggningar i form av sedimentationsbassänger, kväverening samt oljeavskiljare att anläggas i den omfattning som krävs. Anläggningarnas kapacitet och funktion kommer kontinuerligt att kontrolleras vilket kommer att ingå i programmet för egenkontroll. Reningen kommer att uppfylla de krav som ställs på utgående vatten med tanke på närheten till Storån.

Täktområdet ligger inom två olika avrinningsområden, Storåns respektive sjön Valloxens. Södra delen tillhör Valloxens avrinningsområde medan den norra delen av området avvattnas av Storån. Den etapp som planenligt skall brytas ut under den kommande tidsperioden av 20 år ligger inom Storåns avrinningsområde. Inte under något skede av verksamheten kommer vatten från täktområdet att nå sjön Valloxen.

Vägar

Från täkten sker transporter via befintlig utfartsväg som ansluter direkt till riksväg 77 mellan Knivsta och Norrtälje. Under ett verksamhetsår med uttag av 250 000 ton berg kommer verksamheten att ge upphov till 520 uttransporter per månad. Detta är beräknat på 12 månader och att varje transportfordon tar en last av 40 ton. Utfartsvägen är anlagd av Skanska och sträcker sig över deras täktområde. Swerock har genom avtal rätt att nyttja vägen vilket innebär att all trafik till och från de bägge täkterna kommer att ledas via denna väg ut på riksväg 77. Riksväg 77 är på aktuell sträcka 13 meter bred och trafiken på vägen uppgår till mellan 2 500 och 3 000 fordon per dygn. Utanför arbetstid är vägen spärrad av en vägbom för att förhindra obehörig trafik inom området.

Ledningar, kablar

De anläggningar som planenligt kommer att uppföras inom täktområdet kommer att vara mobila verk med en egen kraftkälla. Den elförsörjning som krävs för drift av verksamheten utgörs av värme och belysning i personalutrymmen och kommer att tillgodoses via befintligt elnät.

Energiförsörjning

De anläggningar som kommer att uppföras inom täktområdet kommer att vara mobila verk med egen kraftkälla. Den elförsörjning som krävs för värme och belysning i personalutrymmen kommer att tillgodoses via befintligt elnät.

Efterbehandling

De två verksamma täkterna har en gemensam botennivå på +24 meter över havet där de gränsar mot varandra så att inga restpartier med plintar finns kvar mellan täktområdena. En plåt kommer att skapas på en meters djup för att undvika olyckor.

I Knivsta kommuns översiktsplan från år 2006 redovisas bergtäkten som utvecklingsområde för störande verksamheter som viss tillverkningsindustri eller annan lätare industriverksamhet. I sådana fall skall täktens slänter bevaras på det sätt som skapar den högsta bullerdämpande effekten. I annat fall kommer området att återställas till skogsmark. Terrängen kommer då att formges så att det blir ett mer varierande landskap och slänterna att ges en topografisk lutning på 1:2 genom

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

15 (25)

2007-05-24

Dnr: 551-13418-05

återfyllning med grovt material och avtäckningsmassor. Släntlutningar kommer i första hand att skapas med material från området så inget behov av externa massor föreligger i aktuella planer för efterbehandlingen.

YTTRANDEN

Bygg- och miljönämnden i Knivsta kommun har yttrat sig i ärendet och anfört följande.

1. Nämnden anser inte att det i dagsläget finns tillräckligt beslutsunderlag för att nämnden skall kunna ta ställning till Swerocks ansökan. En bullerutredning som redovisar det sammanlagda bullret från Swerock och Skanskas framtida anläggningar efterfrågas.
2. Nämnden anser att ansökan bör kompletteras med en utredning om det finns risk för impulsljud och hörbara toner kommer att förekomma från tälkten.
3. Nämnden anser att riktvärdet för luftstötavgång bör vara 100 Pascal och att verksamhetens villkor för vibrationer sätts till 4 mm/s.
4. Nämnden anser att det i tillståndet bör föreskrivas om utredningsvillkor angående beräkning av vattenflöde från verksamhetsområdet samt provtagning av utgående vatten.

I övrigt anser Bygg- och miljönämnden att tillstånd till bergtäkt bör kunna ges under förutsättning att de sammanlagda bullernivåerna från de båda anläggningarna underskrider riktvärdena för externt industribuller. Nämnden anser dock att det vid ett eventuellt tillstånd för tälkten bör föreskrivas om utredningsvillkor angående beräkning av vattenflöde från verksamhetsområdet samt provtagning av utgående vatten.

Omkringboende har i skrivelser besvärat sig och protesterat mot ett eventuellt fortsatt tillstånd till bergtäkt vid Olunda. Man har påpekat att bullerstörningarna från tälkten i samband med krossning har ökat under de senaste åren. Sprängningarna har ökat i styrka och information om sprängningar har inte skickats ut i förväg. Det befintliga asfaltsverket på Skanskas område sprider obehaglig lukt och man ifrågasätter vilka partiklar som sprids i luften. Etablering av ytterligare ett verk kommer inte att förbättra situationen. Vidare anser närboende att en ny konsekvensbeskrivning angående grundvattenfrågan behövs eftersom flera nyborrade brunnar tillkommit i närområdet sedan den förra konsekvensbeskrivningen gjordes för 15 år sedan. Dessutom planerar Bolaget att borra för ytterligare en brunn på anläggningen.

Synpunkter har lämnats på tillförlitligheten på bullerberäkningsmodellen.

Farhågor för påverkan på sjön Walloxen och dess omgivning har framförts.

BOLAGETS BEMÖTANDE AV UPPGIFTERNA I YTTRANDENA

Bolaget har bemött Bygg- och miljönämndens yttrande med följande synpunkter:

1. Det går inte att göra en gemensam framtida bullerutredning för de bägge täkterna eftersom det inte går att klarlägga hur aktuella brytningsområden kommer att vara lokaliserade i förhållande till varandra.
2. Risken för impuls ljud eller hörbara toner genom verksamheten utreds lämpligast då Swerock bedriver egen verksamhet och en bedömning av ljudsituationen kan göras i fält.
3. I taktplan föreslås riktvärden för luftstöt våg vid sprängning för frifältstryck till 125 Pascal samt reflexionstryck till 250 Pascal. Föreslagna gränsvärden är grundade på norm SS 02 52 10 för sprängningsinducerade luftstöt vågor.
4. Erforderliga reningsanläggningar kommer att etableras i form av sedimentationsbassänger, kväverening samt oljeavskiljare för vatten i den omfattning som krävs. Anläggningarnas kapacitet och funktion kommer kontinuerligt att kontrolleras vilket kommer att ingå i programmet för egenkontroll.

För att kunna uppfylla de krav som ställs på rening med tanke på närhet till Storån krävs en beräkning av vattenflödet. Dimensionering av vattenreningsanläggningar kommer att utföras då det är klart i vilken omfattning brytning kommer att bedrivas.

Vad gäller inkomna synpunkter från närboende anser Swerock att verksamhetsutövaren ansvarar för att restriktioner och krav som specificerats i tillståndet uppfylls då verksamheten bedrivs. Om Skanska som verksamhetsutövare inte lever upp till detta så bör inte Bolaget belastas.

LÄNSSTYRELSENS MOTIVERING

Enligt bilagan till förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd utgör täkt av berg, sten, grus, sand, lera, jord eller andra jordarter (SNI-kod 14:2-0) tillståndspliktig verksamhet som givits beteckningen B (prövningsnivå Länsstyrelsen). Vidare utgör enligt samma bilaga berg- eller gruskrossverk eller sorteringsverk för sand, grus, sten eller morän (SNI-kod 14.2-1) anmälningspliktig verksamhet som givits beteckningen C (prövningsnivå Miljö- och hälsoskyddsnämnden). Den som bedriver eller avser att bedriva miljöfarlig verksamhet får enligt 9 kap. 6 § tredje stycket MB ansöka om tillstånd till verksamheten enligt MB även om det inte krävs tillstånd. Ansökan om tillstånd till krossning av berg samt efterföljande sortering (SNI-kod 14.2-1) får i förevarande fall anses ha skett på s.k. frivillig grund.

Tillämpliga lagrum

Miljöbalkens mål

Enligt 1 kap. 1 § MB syftar bestämmelserna i balken till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. En sådan utveckling bygger på insikten att naturen har ett skyddsvärde och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar för att förvalta naturen väl. MB skall tillämpas så att

1. människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olägenheter oavsett om dessa orsakas av föroreningar eller annan påverkan,
2. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas,
3. den biologiska mångfalden bevaras,
4. mark, vatten och fysisk miljö i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas, och
5. återanvändning och återvinning liksom annan hushållning med material, råvaror och energi främjas så att ett kretslopp uppnås.

De allmänna hänsynsreglerna

Enligt 2 kap. 2 § MB skall alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet (det s.k. kunskapskravet).

Enligt 2 kap. 3 § MB skall alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön (den s.k. försiktighetsprincipen). I samma syfte skall vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Dessa försiktighetsmått skall vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Enligt 2 kap. 4 § MB skall alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd undvika att använda eller sälja sådana kemiska produkter eller biotekniska organismer som kan befaras medföra risker för människors hälsa eller miljön, om de kan ersättas med sådana produkter eller organismer som kan antas vara mindre farliga (den s.k. produktvalsprincipen). Motsvarande krav gäller i fråga om varor som innehåller eller har behandlats med en kemisk produkt eller bioteknisk organism

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

18 (25)

2007-05-24

Dnr: 551-13418-05

Enligt 2 kap. 5 § MB skall alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd hushålla med råvaror och energi samt utnyttja möjligheterna till återanvändning och återvinning (de s.k. hushållnings- och kretsloppsprinciperna). I första hand skall förnybara energikällor användas.

Val av plats

Enligt 2 kap. 6 § MB skall det för en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet skall kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Vid bl.a. tillståndsprövning enligt 9 kap. MB skall bestämmelserna i 3 och 4 kap. MB tillämpas endast i de fall som gäller ändrad användning av mark- eller vattenområden. Ett tillstånd eller en dispens får inte ges i strid med en detaljplan eller områdesbestämmelser enligt plan- och bygglagen (1987:10). Små avvikelser får dock göras, om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas.

Särskilt om täkter

Enligt 9 kap. 6 a § MB skall vid prövningen av en ansökan om tillstånd till täkt behovet av det material som kan utvinnas vägas mot de skador på djur- och växtlivet och på miljön i övrigt som täkten kan befaras orsaka. Tillstånd får inte lämnas till en täkt som kan befaras försämra livsbetingelserna för någon djur- eller växtart som är hotad, sällsynt eller i övrigt hänsynskrävande.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen anser att det är av stor vikt att uttaget av material i grusåsarna minskar och att alternativt material tas fram för framtida materialförsörjning. Länsstyrelsen har i beslut den 4 februari 1994 fastställt en strategi för hushållning av ändliga naturresurser i länet. Den innebär bland annat att täkttillstånd i orörda naturgrusavlagringar i princip inte lämnas samt att huvuddelen av materialförsörjningen skall baseras på bergkross och andra alternativ till naturgrus. Det är därför viktigt att förutsättningar för en övergång från naturgrus till bergkross ges genom att tillstånd till bergtäkter lämnas när så är miljömässigt möjligt.

Tillstånd till Bolagets bergtäkt i Olunda lämnades år 1995 enligt beslut den 21 juli 1995 (dnr. 233-600-92) men brytning påbörjades först år 2004. Samordning av produktionen har skett med Skanskas angränsande bergtäkt.

Enligt Bolaget är en alternativ lokalisering inte aktuell då platsen redan är ianspråktagen för bergtäktsverksamhet. Platsen anses dessutom vara lämplig eftersom transporter inte förekommer genom bostadsområden samt att den närmast belägna bebyggelsen är ett fritidshus på 700 meters avstånd medan avståndet till närmaste permanentboende är 1,2 km.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

19 (25)

2007-05-24

Dnr: 551-13418-05

Länsstyrelsen bedömer att den sökta lokaliseringen, med de skyddsåtgärder och den hushållning med råvaror och energi som Bolaget föreslagit uppnår ändamålet med verksamheten med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön under förutsättning att energiförsörjningen för kross- och siktanläggningen sker med el från nätet.

Transporter

Länsstyrelsen anser att det är viktigt att transportavstånden inte blir längre än nödvändiga. Korta transportavstånd bidrar till att de nationella miljömålen (beslutade av Riksdagen i april 1999) och Uppsala läns regionala miljö kvalitetsmål (beslutade av Länsstyrelsen den 7 april 2003) om Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft samt God bebyggd miljö kan uppnås.

Bergtäktens lokalisering är god med tanke på det relativt korta avståndet till både Knivsta och Uppsala som är de huvudsakliga avsättningsområdena för bergmaterialet.

Bergkvalité

Bergkvalitén bedöms som tämligen god i "Inventeringen av krossberg i Uppsala län 1997".

Radon

Enligt Bolagets redovisade analyser avseende innehållet av radioaktiva nukleider håller sig dosnivån under dagens krav för byggmaterial. Berget bör därför kunna användas som betongballast utan begränsning.

Naturmiljö

Bergtäkten ligger inom ett relativt flackt produktionsskogsområde som av allmänheten huvudsakligen utnyttjas för jakt, samt bär och svamplockning. Några särskilt skyddsvärda naturområden har inte noterats i täktens omedelbara närhet. Däremot finns flera skyddsvärda naturområden i omgivningarna runt täkten, t.ex. Storåns dalgång, Valloxens omgivningarna och beteslandskap väster om Östuna kyrka. Områdena bör dock inte påverkas av täkten bortsett från av buller.

Grundvatten

Brytning av berg kommer att ske till nivå +24 meter över havet vilket är cirka 10 meter ovanför grundvattenytan.

Enligt ansökan förekommer inga större spricklinjer inom täktområdet, vilket tyder på att berget är tämligen homogent och tätt. Eftersom avstånden till de närmaste

enskilda vattentäkter är stora, cirka 700 meter, bedömer Länsstyrelsen att dessa inte kommer att påverkas negativt av täktverksamheten.

Dagvatten

I nuläget omhändertas dagvattnet som uppkommer från tükten i en inom Skanskas tüktoMråde gemensam sedimenteringsbassäng med oljefälla. Bolaget har uppgett att beroende på framtida avtal med Skanska kommer antingen en gemensam sedimenteringsbassäng att anläggas eller så kommer Bolaget att bygga en egen. Det är viktigt att sedimenteringsbassängen har tillräcklig kapacitet för att godtagbar rening skall kunna ske. Det gäller även den oljeavskiljande delen. Efter sedimenteringen skall översilning i våtmark ske.

Eftersom det inte är helt klart hur den framtida reningen av dagvattnet kommer att ske, gemensamt med Skanskas angränsande bergtüktt eller genom en separat anläggning för endast Bolagets tüktoMråde, överläter Länsstyrelsen till tillsynsmyndigheten att föreskriva om slutliga villkor för rening av dagvatten som uppkommer inom verksamhetsområdet.

Förslag till utformning av reningsanläggning för dagvatten skall lämnas till tillsynsmyndigheten senast den 31 juni 2008 och anläggningen skall vara färdigställd senast den 31 juni 2009.

Under pågående verksamhet i tükten skall regelbunden kontroll ske för att undvika exempelvis oljeutsläpp.

Buller

Bolaget har låtit utföra en bullerberäkning avseende bidrag från Bolagets och Skanskas verksamheter vid Olunda. Den beräknade ekvivalentnivån avser fullt nyttjad exploatering med krossar, fordonsrörelser och transporter till och från tüktoMrådet.

Närmaste fritidsbebyggelse ligger cirka 700 meter från tükstens brytgräns medan avståndet till närmast permanentboende är omkring 1,2 km. Både Bolaget och Skanska har låtit utföra bullerberäkning för tükttverksamheten. Beräkningarna tyder på att den sammantagna ljudnivåerna från de båda verksamheterna inte kommer att överskrida Naturvårdsverkets riktvärde 50 dB(A) dagtid kl. 07-18 vid närmaste bebodd bebyggelse, förutsatt att bormaskin med ljudeffektnivå motsvarande Atlas Copco ROC 642 används.

I slutskedet av exploateringen av tüktoMrådena tyder de bullerberäkningar som utförts av Skanska på att riktvärdet för dagtid kan överskridas. Detta skede kommer sannolikt inte att inträffa under sökta tillståndstider och möjlighet bör

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

21 (25)

2007-05-24

Dnr: 551-13418-05

också finnas att dämpa bullret. Däremot kan riktvärdet för kvällstid, 45 dB(A), överstigas vid närmaste fritidsfastighet vid Lugnet.

Länsstyrelsen bedömer att riktvärdena för externt buller från hela den samlade verksamheten bör kunna klaras under dagtid vid lämpligt val av borrustrustning (bullerdämpad borrmaskin) samt att bullerdämpande åtgärder vidtas i samband med krossning. Länsstyrelsen anser dock att krossverksamhet endast i undantagsfall behöver bedrivas under kvällstid. Bolaget bör kunna planera sin verksamhet så att krossning och annan mer störande verksamhet kan ske under dagtid. Vid mer tillfälliga toppar i verksamheten bör parallella krossar kunna användas för att undvika kvällsarbete. Riktvärdet 40 dB(A) nattetid kommer inte att klaras enligt bullerberäkningarna vid full drift. Endast icke störande verksamhet får därför ske under nattetid klockan 22-07.

Vibrationer, luftstötståg och stenkast vid sprängning

Bolaget har föreslagit att sprängningsinducerade vibrationer bör fastställas enligt Svensk Standard SS 460 48 66 för varje enskild byggnad. Länsstyrelsen anser att vedertaget riktvärde på 4 mm/sekund skall gälla.

Bolaget har föreslagit ett gränsvärde för frifältstryck till 125 Pascal och för reflexionstryck till 250 Pascal vid husvägg för luftstötstågen vid sprängning. Länsstyrelsen anser att de föreslagna värdena inte är acceptabla. Länsstyrelsen anser mot bakgrund av redovisade uppmätta värden i Skanskas ansökan för fortsatt täkt vid Olunda, samt erfarenheter från andra täkter, att vid noggrann planerad sprängning kan luftstötstågen väsentligen begränsas på de stora avstånd som gäller i det här fallet. Länsstyrelsen anser att riktvärdet för luftstötstågen uttryckt som frifältsvärde därför skall vara 50 Pascal.

Utförs sprängningarna efter en väl genomarbetad och anpassad sprängplan samt att löst material tas bort från berget före sprängningarna bör riskfyllda stenkast kunna undvikas. Utslagsriktningen bör när så är möjligt vändas från befintlig bebyggelse. Genom att reglera styrkan och tiden mellan de enskilda detonationerna vid varje sprängning kan vibrationerna minimeras.

Det är viktigt att omkringboende varnas före varje sprängning. Obehaget som uppstår vid vibrationer och luftstötståg minskar betydligt om berörda personer är förvarnade. För att minska överaskningsmomentet och därmed varna personer i närheten skall signal ges före varje sprängning.

Eftersom Skanskas bergtäkt finns i omedelbar anknytning till Bolagets täkt är det viktigt att informationen till den omkringboende är enhetlig. Skanska har upprättat en e-postlista där meddelande skickas ut för att informera om kommande

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

22 (25)

2007-05-24

Dnr: 551-13418-05

sprängningar. Dessutom kommer de som önskar att förvarnas med lapp i brevlådan eller på något motsvarande sätt. Det åligger de båda bolagen att samordna informationen.

Damning

Det åligger Bolaget att vidta de åtgärder som krävs för att begränsa damning från verksamheten. Länsstyrelsen bedömer att föreslagna åtgärder för att begränsa dammspridning bör vara tillräckliga men det åligger Bolaget att vidta ytterligare åtgärder om så är nödvändigt.

Kemikalier

Stor försiktighet skall iaktas vid hantering och förvaring av oljor och övriga kemikalier för att inte riskera att mark, yt- eller grundvatten förorenas.

Efterbehandling

Se sidan 4.

Utrustning

Bolaget skall alltid välja de miljömässigt bästa alternativen vid val av utrustning för verksamheten i tåkten. En övergång till eldrivna efterkrossar och sorteringsverk för att minska miljöstörande luftutsläpp bör ske snarast, dock senast den 31 december 2010.

Motivering av villkor

Länsstyrelsen finner anledning att föreskriva ett antal särskilda villkor om försiktighetsmått för att begränsa påverkan på hälsa och miljön. Villkoren avviker inte i någon väsentlig grad från de som Länsstyrelsen normalt föreskriver för aktuell typ av verksamhet.

Miljö kvalitetsnormer

Enligt 5 kap. 3 § MB skall Länsstyrelsen säkerställa i ärendet att de miljö kvalitetsnormer som meddelats enligt 1 § samma kapitel uppfylls. Regeringen har i förordningen (2001:527) om miljö kvalitetsnormer för utomhusluft fastställt sådana normer för kvävedioxid, kväveoxider, svaveldioxid, kolmonoxid, bly, bensen, partiklar och ozon. Länsstyrelsen finner, under förutsättning att föreskrivna villkor följs, att den sökta verksamheten inte kommer att medföra att någon miljö kvalitetsnorm enligt ovan nämnda förordning kommer att överskridas.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

23 (25)

2007-05-24

Dnr: 551-13418-05

Bedömningen av om verksamheten befaras medföra skada eller olägenhet av väsentlig betydelse (2 kap. 9 § MB)

Länsstyrelsen bedömer att någon sådan skada eller olägenhet av väsentlig betydelse för människors hälsa eller miljön som enligt 2 kap. 9 § MB kräver regeringens tillåtelse inte kan befaras i förevarande fall.

Planförhållanden

I Knivsta kommuns översiktsplan redovisas täktområdet som utvecklingsområde för störande verksamheter som viss tillverkningsindustri eller annan lättare industriverksamhet. Täktområdet omfattas inte av detaljplan eller områdesbestämmelser.

Sammanfattande bedömning

Fråga är om pågående täktverksamhet. Som anförts ovan är hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB således inte tillämpliga i ärendet vad gäller frågan om val av plats.

Av utredningen i ärendet framgår att i täktens närområde finns befintlig bebyggelse främst norr om men även i övriga riktningar runt täkten. Närmast beläget är ett fritidshus vid Lugnet omkring 700 meter nordost om täkten. Övrig bebyggelse ligger på ett avstånd mer än 1 km från täkten. Som anförts ovan är det emellertid fråga om befintligt täktområde och befintlig bostadsbebyggelse. Bygg- och miljönämnden i Knivsta kommun anser att beslutsunderlaget avseende bullerpåverkan inte är tillräckligt. Nämnden anser dock att tillstånd till bergtäkt bör kunna ges under förutsättning att de sammanlagda bullernivåerna från de båda anläggningarna underskrider riktvärdena för externt industribuller. Mot bakgrund av befintlig bullerutredning i ärendet samt de bullerutredningar som därefter utförts i samband med Skanskas tillståndsansökan på grannfastigheten finner Länsstyrelsen att riktvärdena för externt industribuller bör klaras vid de båda verksamhetsutövarnas samlade verksamhet vid Olundatäkterna. Länsstyrelsen anser därför att lokaliseringen får accepteras ur omgivningssynpunkt.

Vid en samlad bedömning av ansökan och med hänsyn till vad ovan redovisats finner Länsstyrelsen att fortsatt tillstånd till täkt inom Olunda 5:1 skall medges. Försiktighetsmått för täktverksamheten skall meddelas i särskilda villkor. Länsstyrelsen bedömer att verksamheten går att förena med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den kommunala översiktsplanen.

Länsstyrelsen anser således, under förutsättning att de villkor som angetts ovan följs, att den föreslagna fortsatta täktverksamheten inom Olunda 5:1 är förenlig

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

24 (25)

2007-05-24

Dnr: 551-13418-05

med miljöbalkens mål enligt 1 kap. MB och de allmänna hänsynsreglerna enligt 2 kap. MB. Med hänsyn till vad sålunda anförts medger Länsstyrelsen Bolaget tillstånd enligt 9 kap. MB till fortsatt täkt av berg inom fastigheten Olunda 5:1 i Knivsta kommun till och med den 30 juni 2027. Det totala uttaget berg får uppgå till högst 5 miljon ton med ett maximalt uttag av högst 500 000 ton under ett enskilt verksamhetsår. Inom verksamhetsområdet får även krossning, sortering, lagring, lastning och transport av utbrutet material ske.

Borttaget:

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas till Nacka tingsrätt, miljödomstolen, se bilaga D.

Beslut om kungörelsedelgivning

Se bilaga E.

Beslut i ärendet har fattats av miljöprövningsdelegationen. I beslutet har deltagit länsassessor Roger Gustafsson, ordförande och miljövarddirektör Leif Sandin, miljösakkunnig. Ärendet har föredragits av miljöhandläggare Göran Albjär,

Roger Gustafsson

Leif Sandin

BILAGOR

A1 o A2 Lokaliseringskartor

A3 Täktplan med verksamhets- och brytområde

A4 Efterbehandlingsplan

B Allmänna skyldigheter

C Bankgaranti nr. 1684 10 00587 utställd av Nordea den 15 maj 2007

D Hur man överklagar

E Beslut om kungörelsedelgivning

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

25 (25)

2007-05-24

Dnr: 551-13418-05

SÄNDLISTA

Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm

Kommunstyrelsen i Knivstas kommun, 741 75 Knivsta

Miljö- och byggnadsnämnden i Knivstas kommun, 741 75 Knivsta

Lantmäterimyndigheten, Box 986, 751 09 Uppsala

Skatteverket, Storföretagsskattekontoret, Ludvikaenheten, 771 83 Ludvika

Nordea Bank AB, Box 276, 751 05 Uppsala + garantiförbindelsen

den 19 november 1996 (nr. 1801 54 62959) i original – Rek o mb

Prästlönetillgångarna i Uppsala stift, Box 1314, 751 43 Uppsala